

УДК 617.3(477)(092)Леонтьева(045)

DOI: <http://dx.doi.org/10.15674/0030-598720212110-111>

Фрида Соломонівна Леонтьєва

12 травня 2016 року виповнилося 75 років від дня народження та 50 років роботи в ДУ «Інститут патології хребта та суглобів ім. проф. М. І. Ситенка НАМН України» Фриди Соломонівни Леонтьєвої — відомого фахівця в галузі клінічної лабораторної діагностики, ученого-біохіміка, педагога й організатора, кандидата біологічних наук, старшого наукового співробітника, завідувачки відділом лабораторної діагностики й імунології.

Колеги, учні, друзі Фриди Соломонівни, цього, ювілейного для неї, року в котре переконаємося в тому, що служіння улюбленій справі не підвладне рокам. Фрида Соломонівна, як і завжди, на високому рівні виконує дослідження, консультує колег, проводить заняття з молодими фахівцями, читає лекції, бере активну участь у наукових форумах із клінічної лабораторної діагностики різного рівня.

Ювілярка народилася в м. Харків у родині фахівців із хімії та біохімії. Під час навчання в школі в неї прокинулася любов до хімії та біології, що й послужило поштовхом до вибору майбутньої професії. У 10–11 класах вона за договором між загальноосвітньою школою № 116 та Харківським державним університетом (нині Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна) здо-

була освіти хіміка-аналітика та вирішила продовжити навчання в цьому виші, у 1970 р. успішно закінчила відділення біохімії біологічного факультету. Із 1971 року вона свою долю пов'язала з Інститутом ім. проф. М. І. Ситенка.

Рідний заклад зустрів молодого фахівця випробуваннями: дослідження з радіоактивними ізотопами, токсичними органічними сполуками, робота з експериментальними тваринами, ненормований робочий день... Їй довелося навіть брати участь у розтинах тіл померлих, працюючи в лабораторії під керівництвом знаного патологоанатома професора Панкова Є. Я. Проте молоду, наполегливу, веселу, активну жінку на обраному шляху не могли стримати жодні труднощі!

Протягом 1971–1985 років вона вела активну наукову роботу під керівництвом професорів Білоуса А. М., Панкова Є. Я. і доктора біологічних наук Тимошенко О. П. Основними напрямками були вивчення механізмів регенерації кісткової тканини, зокрема під дією різних екзогенних факторів, а також впливу стресових чинників на розвиток патологічних процесів у кістковій і хрящовій тканинах.

Без застереження можна сказати, що Ф. С. Леонтьєва впровадила новаторські наукові дослідження, які поєднували експериментальне моделювання різних варіантів ушкоджень кісткової тканини та дистрофічних процесів у тканинах хребта і суглобів, такі прогресивні методи дослідження біологічного матеріалу: препаративна біохімія, використання радіоактивних ізотопів, культивування клітин, кількісне визначення органічних і мінеральних компонентів сполучної тканини.

Проте справжнім професійним покликанням ювілярка вважає клінічну біохімію, що зрозуміла, навчаючись на курсах підвищення кваліфікації в 1973 році. Відтоді нею запроваджено понад 75 лабораторних методів дослідження, які дають можливість оцінити соматичний статус і стан метаболізму кісткової і хрящової тканин пацієнтів. Велику увагу приділено розробці методів визначення показників обміну колагену та глікозаміногліканів у біологічному матеріалі.

У 1985 р. Ф. С. Леонтєва здобула науковий ступінь кандидата біологічних наук, захистивши дисертацію «Особливості обміну вуглеводо-вмісних з'єднань і колагенових білків за умов дегенеративно-дистрофічних захворювань тканин хребта».

Із 1992 р. Фрида Соломонівна очолила науково-клінічний підрозділ — лабораторію клінічної діагностики. У 2000 р. на базі лабораторії створено багатопрофільний відділ клінічної діагностики й імунології з клініко-діагностичною лабораторією. Першим із підрозділів подібного профілю в Харкові (2001) відділ акредитований АМН України та Держстандартом, а Ф. С. Леонтєву призначено координатором контролю якості лабораторних досліджень в інститутах міста, підпорядкованих АМН України. На сьогодні отримано свідоцтво про відповідність системи вимірювань вимогам ДСТУ ISO 10012:2005, а ювілярка продовжує роботу з підготовки матеріалу для отримання сертифікату згідно з ISO 9001:2015 і його подальшої підтримки. Як блискучий методист Фрида Соломонівна є секретарем координаційної ради з розроблення, упровадження та сертифікації системи управління якістю в Інституті. Відділ під її керівництвом постійно бере участь у між-лабораторному контролі якості лабораторних досліджень із гематології, клінічної біохімії та бактеріології, протягом останніх п'яти років отримує сертифікати міжнародного контролю якості.

Уже багато років Ф. С. Леонтєва читає змістовні лекції з проблем лабораторної діагностики в ортопедії та травматології лікарям, аспірантам, клінічним ординаторам. Вона — член правління Харківського наукового товариства спеціалістів лабораторної діагностики, відділення Асоціації

з лабораторної медицини та клінічної біохімії, член комісії НАМН України з атестації лабораторій клінічної діагностики, член комісії НАМН України з атестації лікарів, голова ревізійної комісії профкому інституту, заступник голови комісії інфекційного контролю.

Фрида Соломонівна — автор понад 300 наукових публікацій, серед них 14 монографій і навчальних посібників, 18 авторських свідоцтв і патентів, постійний консультант багатьох НДР і дисертаційних робіт. Ювілярка протягом багатьох років співпрацює з вагомими науковими виданнями («Ортопедия, травматология и протезирование», «Лабораторная диагностика») як активний і уважний рецензент.

Фрида Соломонівна багаторазово нагороджена грамотами Президії НАМН України, Кабінету Міністрів України, Харківської обласної державної адміністрації, Держстандарту України. знаком Пошани НАМН України (медаль Агапіта Печерського).

Ми, колеги, учні, друзі Фриди Соломонівни, пишаємося тим, що багато років навчаємося і працюємо разом із доброзичливою, порядною і простою в спілкуванні людиною, працездатним і працелюбним ученим, наукові ідеї якої знаходять продовження в дослідженнях учнів і послідовників. Дивовижне поєднання людяності, доброзичливості та вимогливості стало сутністю її стосунків із колегами.

Шановна Фридо Соломонівно, Ви — справжній приклад людини, яка народжена творити добро й дарувати радість! Бажаємо Вам міцного здоров'я, нових сміливих творчих задумів і їх успішного здійснення, хай невичерпною буде Ваша енергія!

ВГО «Українська асоціація ортопедів-травматологів»

Колектив ДУ «Інститут патології хребта та суглобів ім. проф. М. І. Ситенка НАМН України»

Всеукраїнська асоціація клінічної хімії та лабораторної медицини